

Nr 18

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1962/63, i vad propositionen avser försvarsdepartementets verksamhetsområde.

(1:a avd.)

DRIFTBUDGETEN

Fjärde huvudtiteln

1:o) **Arméintendenturförvaltningen: Arméintendenturförvaltningens anstalter: Avlöningar.** I propositionen nr 2 har Kungl. Maj:t (bilaga 3, punkt 1, s. 7 och 8 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 3 januari 1963) föreslagit riksdagen att bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva att den i avlöningsstaten för arméintendenturförvaltningens anstalter för budgetåret 1962/63 upptagna anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal må överskridas med högst 20 000 kr.

Kungl. Maj:t har den 21 december 1962 förordnat att vissa i statsverkspropositionen angivna tjänsteutbyten skall komma till stånd redan under innevarande budgetår. 13 tjänster för förrådsförvaltare — 4 i Ae 17 och 9 i Ae 15 — har sålunda utbytt mot tjänster för 7 driftingenjörer i Ae 19 och 6 ingenjörer i Ae 17. Vidare har 14 tjänster för förrådsmästare i Ae 13 utbytt mot tjänster för ingenjör i högst Ae 15.

Kostnaderna för ifrågavarande tjänsteförändringar under innevarande budgetår — cirka 28 000 kr. — kommer med ett belopp av omkring 20 000 kr. att belasta den i arméintendenturförvaltningens anstalters avlöningsstat uppförda anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal. Kostnaderna rymmes emellertid inte inom ramen för anslagsposten — 1 335 000 kr. Posten, som är obetecknad, måste därför överskridas.

Utskottet, som tagit del av de till ärendet hörande särskilda handlingarna, tillstyrker att riksdagen lämnar Kungl. Maj:t det begärda bemyndigandet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva att den i avlöningsstaten för arméintendenturförvaltningens

anstalter för budgetåret 1962/63 upptagna anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal må överskridas med högst 20 000 kr.

2:o) **Flygvapnet: Anskaffning av flygmateriel m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 2, s. 8—11) att dels godkänna vad departementschefen i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 3 januari 1963 föreslagit i fråga om utnyttjande av ett för anskaffning av flygburna radarstationer medgivet beställningsbemyndigande om 120 000 000 kr., dels ock bemyndiga Kungl. Maj:t att under budgetåret 1962/63, utöver för ändamålet tillgängliga beställningsbemyndiganden under anslaget Flygvapnet: Anskaffning av flygmateriel m. m., medgiva utläggande av beställningar å flygmateriel m. m. inom en kostnadsram av 100 000 000 kr.

För att under innevarande budgetår kunna genomföra planerad anskaffning av flygmateriel m. m. erfordras enligt flygförvaltningen ett ytterligare beställningsbemyndigande av 220 miljoner kronor. Vidare har ämbetsverket anmält, att det av riksdagen för budgetåret 1961/62 medgivna beställningsbemyndigandet om 120 miljoner kronor för anskaffning av flygburna radarstationer tills vidare icke kan utnyttjas.

Behovet av ytterligare beställningsbemyndiganden sammanhänger väsentligen med att leveranstiderna för den alltmer komplicerade materielen ökar. Med denna utveckling följer, att behovet av bemyndiganden växer förhållandevis mer än behovet av betalningsmedel. Med hänsyn till den kostnadsram som för de närmaste budgetåren torde kunna avses för flygvapnet synes det möjligt att öka beställningsbemyndigandena under flygmaterielanslaget. Departementschefen pekar också på att inträffade prisstegringar medfört, att planerad beställningsvolym icke kan hållas. För att beställningsverksamheten icke skall bli fördröjd bör enligt departementschefen ytterligare beställningsbemyndiganden ställas till flygförvaltningens förfogande redan under budgetåret 1962/63. Då någon beställning av flygburna radarstationer icke torde bli aktuell under de närmaste budgetåren, synes i första hand för denna materiel avsett beställningsbemyndigande böra tas i anspråk för andra anskaffningsändamål under följande budgetår. För att tillgodose det av flygförvaltningen anmälda bemyndigandebehovet erfordras härutöver ett bemyndigande av $(220 - 120 =)$ 100 miljoner kronor. Departementschefen föreslår, att ett särskilt beställningsbemyndigande av detta belopp för innevarande budgetår upptages under anslaget till anskaffning av flygmateriel m. m.

Utskottet. På av departementschefen anförda skäl och med hänsyn till vad utskottet i övrigt i ärendet inhämtat vill utskottet icke framställa någon erinran mot att riksdagen bemyndigar Kungl. Maj:t medgiva att under innevarande budgetår utlägga ytterligare beställningar å flygmateriel.

Det äskade beställningsbemyndigandet har beräknats till 220 milj. kr. Ut-

skottet vill i sammanhanget erinra om att Kungl. Maj:t i propositionen nr 127 till förra årets riksdag hemställt bl. a. om bemyndigande att inom en kostnadsram av 120 milj. kr. få utlägga beställning å flygburna radarstationer. Det förutsattes därvid, att framtida behov av beställningsbemyndiganden till motsvarande belopp skulle bortfalla. I sitt över propositionen avgivna, av riksdagen godkända utlåtande nr 65 framhöll utskottet, att det enligt utskottets mening varit riktigast, att 1962 års försvarskommitté prövat denna fråga, innan inköp skedde. Med hänsyn till de särskilda förhållanden, som förelåge beträffande anskaffningen av denna materiel, ville utskottet dock icke motsätta sig förslaget i fråga. Flygförvaltningen har, såsom av den nu föreliggande propositionen framgår, uttalat, att nyssnämnda bemyndigande icke kan utnyttjas för omgående anskaffning av radarflygplan av avsedd typ, enär flygplanen visat sig icke helt kunna tillgodose ställda krav. Vidare har planen i fråga icke befunnits kunna rymmas inom nuvarande ram för flygvapnets materielanskaffning.

Med hänsyn till vad i ärendet sålunda förekommit vill utskottet understryka angelägenheten av att vederbörande myndigheter noggrant pröva framkomna projekts realiserbarhet, innan framställning om anskaffning göres hos statsmakterna. Utskottet har emellertid ansett sig kunna tillstyrka, att ifrågavarande, hittills icke utnyttjade bemyndigande om 120 milj. kr. får användas för annat än tidigare avsett ändamål. Det av Kungl. Maj:t äskade ytterligare erforderliga bemyndigandetillskottet om 100 milj. kr. vill utskottet likaledes tillstyrka.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) godkänna vad departementschefen i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 3 januari 1963 föreslagit om rätt att för annat ändamål utnyttja ett för anskaffning av flygburna radarstationer medgivet beställningsbemyndigande om 120 000 000 kr.;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att under budgetåret 1962/63, utöver för ändamålet tillgängliga beställningsbemyndiganden under anslaget Flygvapnet: Anskaffning av flygmateriel m. m., medgiva utläggande av beställningar å flygmateriel m. m. inom en kostnadsram av 100 000 000 kr.

3:0) **Reglering av prisstegringar för budgetåret 1961/62.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 3, s. 11) att till ifrågavarande ändamål å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1962/63 anvisa ett anslag av 4 000 000 kr.

Enligt verkställda indexberäkningar för budgetåret 1961/62 utgör genomsnittsindextalet för samtliga reservationsanslag 104,3 (maj 1960 bas = 100). Prisindexberäkningarna i fråga om reservationsanslag utvisar alltså en kostnadsökning av 4,3 %. Nettoresultatet av prisregleringen på dessa anslag (in-

klusive obetecknade anslag), vilka i riksstaten uppförts med sammanlagt i runt tal 1 838 miljoner kronor, bör därför utgöra ($0,043 \times 1\,838 =$) avrundat 79 miljoner kronor. Till följd av inträffade prissänkningar har av reservationsanslaget Flygvapnet: Drift och underhåll av flygmateriel m. m. ett belopp om 8 miljoner kronor överförts till statens budgetutjämningsfond. För kompensation för prisstegringar avseende reservationsanslag får därför enligt gällande regler tas i anspråk högst ($79 + 8 =$) 87 miljoner kronor. Till förfogande för prisregleringsändamål har för budgetåret 1961/62 stått sammanlagt 83 miljoner kronor, varav 80 miljoner kronor anvisade å anslag till reglering av prisstegringar och 3 miljoner kronor av viss reservation under anslaget till anskaffning av flygmateriel m. m. (jfr prop. 1961: 110, p. 24). Enligt gällande regler har alltså 87 miljoner kronor fått ianspråktagas för prisregleringsändamål medan för ändamålet tillgängliga anslagsmedel utgjort 83 miljoner kronor. En brist om ($87 - 83 =$) 4 miljoner kronor har således uppstått. Då överskridandena å förslagsanslagen under budgetåret 1961/62 uppgått till mindre belopp än som svarar mot för budgetåret 1961/62 framräknat genomsnittsindextal avseende fjärde huvudtiteln, bör den vid prisregleringen föregående budgetår uppkomna bristen kompenseras. Med hänsyn till den hittillsvarande prisutvecklingen synes det för innevarande budgetår anvisade anslaget till reglering av prisstegringar behöva i sin helhet utnyttjas för prisregleringsändamål hänförliga till nämnda budgetår. Departementschefen föreslår därför, att å tilläggsstat för budgetåret 1962/63 anvisas 4 miljoner kronor för prisreglering av för budgetåret 1961/62 under fjärde huvudtiteln anvisade reservationsanslag.

Utskottet. Med hänsyn till vad departementschefen i ärendet anfört tillstyrker utskottet Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Reglering av prisstegringar för budgetåret 1961/62* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1962/63 anvisa ett anslag av 4 000 000 kr.

4:o) **Kostnader för svenska FN-styrkor m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 4, s. 12 och 13) att till ifrågasvarande ändamål å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 48 000 000 kr.

Riksdagen har tidigare anvisat medel till bestridande intill utgången av december 1962 av kostnaderna för de svenska FN-styrkorna i Främre Orienten och Kongo samt för specialister, som enligt beslut av Kungl. Maj:t ställes till FN:s förfogande för tjänstgöring i Kongo, m. fl. Enligt hittills meddelade beslut skall svenska FN-styrkor stå till förfogande för tjänstgöring i Främre Orienten till utgången av januari 1964 och i Kongo tills vidare intill det Kungl. Maj:t annorlunda förordnar. Vissa specialister m. fl. kommer också under innevarande år att vara i verksamhet främst i Kongo. Med hänsyn till att beslut fattats att förstärka flygstyrkan i Kongo med ytterligare

fyra jaktflygplan torde dess personalstyrka komma att i motsvarande mån utökas.

Försvarets civilförvaltning har för den fortsatta verksamheten under år 1963 beräknat ett ytterligare medelsbehov om 48 000 000 kr. Departementschefen anser sig kunna biträda dessa beräkningar. I enlighet härmed föreslås, att för verksamheten till och med december 1963 i Främre Orienten och i Kongo m. m. anvisas 48 000 000 kr. å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1962/63. Man bör förutsätta att huvuddelen av ifrågavarande kostnader skall ersättas av FN. Eventuellt behov av medel utöver vad nu angivits torde, liksom tidigare förutsatts, få tillgodoses från anslaget till oförutsedda utgifter. Om så sker, bör förhållandet senare anmälas för riksdagen.

Från FN inflytande ersättningar bör liksom tidigare tillgodoföras inkomstiteln Övriga diverse inkomster.

Utskottet. För svenska FN-styrkor ha hittills (bortsett från medel för lokalutrymmen för utbildning i FN-tjänst) anvisats 151 milj. kr. För tiden den 1 november 1956—den 31 december 1961 har Sverige, enligt vad utskottet under hand inhämtat, i ersättning från FN erhållit tillhoppa 74,3 milj. kr. Den ersättning för arvoden m. m. som Sverige för år 1962 kommer att kräva av FN uppskattas till cirka 41,5 milj. kr. Utgifterna till och med nyssnämnda år ha uppgått till i runt tal 142,6 milj. kr. Härav kunna omkring 9,5 milj. kr. beräknas utgöra materielkostnader, vilka ännu icke till någon del reglerats med FN. Återstående kostnader (142,6 — 74,3 — 41,5 — 9,5) cirka 17 milj. kr., skall Sverige enligt hittills träffad överenskommelse svara för. Dessa kostnader avse arvoden motsvarande lön för aktiv personal, flygtransportkostnader mellan Skandinavien och Pisa, stabsbidrag, personalvårdsverksamhet samt vissa kostnader i samband med organisering av kontingenterna m. m.

Utskottet har icke något att erinra mot att medel för bestridande av kostnaderna för de svenska FN-styrkornas verksamhet m. m. nu beräknas för tiden till och med december 1963. Utskottet, som finner sig böra godtaga den verkställda anslagsberäkningen, tillstyrker det äskade tilläggsstatsanslaget. Liksom tidigare förutsätter utskottet, att huvuddelen av förevarande kostnader skall ersättas av FN. Eventuellt behov av medel utöver vad nu angivits torde få tillgodoses från anslaget till oförutsedda utgifter, därvid, om så sker, förhållandet framdeles bör anmälas för riksdagen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Kostnader för svenska FN-styrkor m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 48 000 000 kr.

5:o) Svenska övervakningskontingenten i Korea. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 5, s. 13 och 14) att till ifrågavarande ändamål å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 780 000 kr.

Det kan alltjämt inte bedömas hur länge övervakningskontingenten i Korea kan behöva fortsätta sin verksamhet. Medel för verksamheten bör emellertid beräknas för tiden till och med utgången av innevarande kalenderår. Departementschefen förutsätter, att kontingentens personalstyrka hålls så låg som det är möjligt.

Försvarets civilförvaltning beräknar, att hittills anvisade medel skall täcka kostnaderna för kontingentens verksamhet till och med december 1962. För den fortsatta verksamheten räknar ämbetsverket med ett medelsbehov av 65 000 kr. d. v. s. ett 10 000 kr. högre månatligt belopp än som beräknats för verksamheten under tiden den 1 april—den 31 december 1962. Departementschefen anser sig kunna biträda dessa beräkningar. För kalenderåret 1963 erfordras således 780 000 kr. Summan måste betraktas som ungefärlig med hänsyn till svårigheterna att beräkna vissa utgiftsposter samt möjligheten av en kommande avveckling av kontingentens verksamhet. Departementschefen förutsätter, att eventuellt behov av ytterligare medel får tillgodoses genom anlitan av anslaget till oförutsedda utgifter. Frågan om täckning av sålunda bestridda kostnader torde få anmälas framdeles.

Utskottet. Under erinran om att riksdagen hittills anvisat 15 880 000 kr. för ifrågavarande ändamål tillstyrker utskottet den nu äskade medelsanvisningen och har icke funnit något vara att erinra mot vad departementschefen i samband därmed förutsatt.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Svenska övervakningskontingenten i Korea* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 780 000 kr.

KAPITALBUDGETEN

Försvarets fastighetsfond

Kasernbyggnaders delfond

6:o) **Anordnande av lokalutrymmen för utbildning i FN-tjänst.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 6, s. 15 och 16) att till ifrågavarande ändamål å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1962/63 anvisa ett investeringsanslag av 1 250 000 kr.

Vid anmälan av ärendet i proposition 1961:145 uppskattades anskaffningskostnaderna för lokalutrymmen för utbildning i FN-tjänst preliminärt till cirka 2,5 miljoner kronor. För budgetåret 1960/61 anvisades å tilläggsstat II ett investeringsanslag av 1 600 000 kr. för ändamålet. Vidare har fortifikationsförvaltningen bemyndigats anlita förskottsvis högst 1 000 000 kr. av

det under försvarets fastighetsfond, kasernbyggnaders delfond, anvisade investeringsanslaget Byggnadsarbeten för armén. Kostnaderna för slutförande av erforderliga byggnadsarbeten beräknas nu av fortifikationsförvaltningen till 2 850 000 kr. Departementschefen föreslår, att 1 250 000 kr. anvisas under anslaget å tilläggsstat II till riksstaten för innevarande budgetår. Med hänsyn till den särskilda karaktären av ifrågakvarande lokalutrymmen bör grundavskrivning ske med 100 %. Till denna fråga återkommer chefen för finansdepartementet i annat sammanhang.

Utskottet har icke haft något att erinra mot den verkställda anslagsberäkningen och tillstyrker alltså Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Anordnande av lokalutrymmen för utbildning i FN-tjänst* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1962/63 anvisa ett investeringsanslag av 1 250 000 kr.

Stockholm den 12 februari 1963

På statsutskottets vägnar:

EMIL NÄSSTRÖM

Närvarande: se under utlåtandet nr 17.